

FÖRVALTNINGEN FÖR UTBILDNING, KOST, KULTUR OCH FRITID

2020-05-27

Vår referens: Magnus Lindvall

Direkttel: 040-641 13 12

E-post: magnus.lindvall@lomma.se

Diariernr: BUN/2020:156

Er referens:

Barn- och utbildningsnämnden

Förslag till budget 2021 och ekonomisk planering för åren 2022-2024

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har, vid sammanträdet 2020-03-25, fastställt budgetramar för åren 2021 – 2024. Utgångspunkten är kommunens långsiktiga mål i Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt den plan för ekonomin, som kommunfullmäktige antagit i oktober 2019. De ekonomiska förutsättningarna har uppdaterats utifrån ny skatte- och befolkningsprognos samt övriga kända förändringar som skett sedan planen fastställdes.

Nämnderna ska, senast 2020-06-17, lämna budgetförslag inom ram.

Utgångspunkter och planeringsförutsättningar

Allmänt

I barn- och utbildningsnämndens förutsättningar att lämna ett budgetförslag år 2021-2024 är att:

- Budgetförslag ska läggas inom ram
- Grundbeloppen i verksamheterna ska minst bibehållas

Nämndsmål och verksamhetsmål

Budgetförslaget jämte förslaget till plan för ekonomin år 2022 – 2024 är framtaget med ledning av de nämndsmål som barn- och utbildningsnämnden föreslagit för 2021 och de investeringar barn- och utbildningsnämnden föreslagit för 2021-2024. I riktat verksamhetsmål från kommunfullmäktige om god ekonomisk hushållning ska pojkars utbildningsresultat i grundskolan förbättras under mandatperioden.

Tillväxt

Befolkningsprognosen visar att antalet barn i förskolan ökar något under perioden 2020-2024. I åldersgruppen 1 – 5 år i norra kommundelen visar årets befolkningsprognos en ökning med 13 barn mellan åren 2020 och 2024. Prognos antal barn år 2020 i åldersgruppen visar 610 barn i norra kommundelen. Prognosen visar 623 barn år 2024.

I åldersgruppen 1 – 5 år i södra kommundelen visar befolkningsprognosen en ökning med 11 barn mellan åren 2020 och 2024. Prognos antal barn år 2020 i åldersgruppen visar 928 barn i södra kommundelen. Prognosen visar 939 barn år 2024.

Befolkningsprognosen för 2020 för hela Lomma kommun visar att i ålderskategorin 6-15 år kommer en kraftig ökning av elevvolymen att ske fram till år 2022 med ca 130 elever. Därefter planar ökningen ut för att till år 2026 hamna på samma nivå som nuvarande, drygt 4 100 elever. Härefter minskar antalet elever gradvis.

För att möta södra kommundelens elevökning bedöms behov av ytterligare skollokaler. I lokalbehovsplanen 2020 föreslås att 9 klassrum tillskapas i Allé – Pilängsområdet. Tillkommande skolplatser bedöms behövas för elever i årskurserna 4 – 6. Skälet till utbyggnaden är att skapa fungerande elevflöden mellan F – 9 i södra kommundelen. Förvaltningens förslag innebär behov av klassrum, grupprum och matsal för motsvarande 9 klasser för färdigställande hösten 2022.

Nya skollokaler för elever i förskoleklass - årskurs 6 i Bjärehovsområdet är beslutade. De nya lokalerna ersätter äldre byggnader i området och möjliggör ett effektivare nyttjande av områdets lokaler och att befintlig paviljong kan återlämnas. De nya lokalernas planeras tas i drift höstterminen 2022.

Budgetram 2020 – 2024

Barn- och utbildningsnämnden har medgivits en budgetram med 791 846 tkr, för år 2021. Budgetramen för år 2021 innebär en utökning med 23 304 tkr i förhållande till budgetramen för år 2020.

Barn- och utbildningsnämnd	2021	2022	2023	2024
Driftbudget 2020	-768 542	-768 542	-768 542	-768 542
Justering internhyra	-2 373	-2 687	-3 001	-3 315
Avskrivningar inventarier	-157	-157	-157	-157
Tillväxtpost	-12 167	-17 229	-19 169	-19 470
Löneökningar 2020/PO-just	-2 157	-2 157	-2 157	-2 157
Uteblivet statsbidrag lärarassistenter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Utökning av generellt statsbidrag	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
Kompensation för inflation, 2021	-350	-350	-350	-350
Prisuppräknig gymnasieskola, 2021	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Budgetram	-791 846	-797 222	-799 476	-800 091
Förändring:	-23 304	-28 680	-30 934	-31 549

Tabell 1: Förändringar i budgetram mellan år 2020 och 2021, samt planering för åren 2022 – 2024.

Förändringar inom ram

Förslaget till budgetram 2021 för barn- och utbildningsnämnden innebär att 791 846 tkr medgivits. De förändringar som gjorts i nämndens ram är:

- Tillväxtposten har justerats utifrån ny befolkningsprognos och tillförts nämndernas budget för samtliga år.
- Nämnden har fått kompensation för inflation med 0,35 mnkr på varor och tjänster och slutlig löneökning 2020 med 2,0 %.
- Fastighetsverksamheten har uppdaterat budget och hyreskalkyler.
- IT-verksamhetens bruttokostnad föreslås öka med 1,3 mnkr bland annat med anledning av ökade licenskostnader för ökad volym inom barn- och utbildningsnämndens verksamheter.
- Barn- och utbildningsnämnden har tillförts medel för prisuppräknig år 2021 för köpta platser och busskort inom gymnasieskolan med 2,5 mnkr, motsvarande 2,2%. Beräknat framtida behov finns avsatt inom kommunstyrelsens förfogande, finansförvaltningen.

- Som en effekt av utökad generellt statsbidrag, kopplat till de beslutade och aviserade extra Valfärdsmiljarderna, har barn- och utbildningsnämndens ram utökats med totalt 3,6 mnkr årligen, varav 1,0 mnkr kompenseras för uteblivet statsbidrag för lärarassistenter.

Resursmässiga satsningar

Budget 2021 innehåller tre stora satsningar resursmässigt för barn- och utbildningsnämnden. De ökade resurserna ska ge goda förutsättningar för kvalitetshöjningar inom vuxenutbildningen, förskolan och för det förebyggande arbetet mot skolstress och problematisk skolfrånvaro.

Förskolan

De nivåhöjningar av grundbeloppen inom förskolan som inleddes med barn- och utbildningsnämndens beslut i april avseende fördelning av det förstärkta generella statsbidraget 2020 fullföljs nu med en helårseffekt som innebär en nivåhöjning på 1 330 kr för båda ålderskategorierna. Totalt ökar kostnaderna för förskolans grundbelopp 1,65 mnkr, vilket innebär en förstärkning av personalresurserna på förskoleenheterna.

Centrala barn- och elevhälsan

En personalförstärkning av den centrala barn- och elevhälsan som en följd av riktade statsbidrag, en restriktivare tillämpning av tilläggsbeloppen samt en förstärkning av skolhälsovården i och med barn- och utbildningsnämndens beslut om fördelning av de generella statsbidragen under 2020. Förstärkningen kommer att riktas mot arbetet att få ner skolstressen, problematisk skolfrånvaro och som en resurs i elevhälsans nationella uppdrag att arbeta främjande och förebyggande. Denna resursförstärkning har en tydlig koppling till nämndens 100 % mål.

Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningens budget 2021 har ökats med 2,0 mnkr jämfört med 2020. Skälet till detta är rådande situation med permitteringar, varsel och uppsägningar samt de förändringar som föreslås i propositionen **KomVux för stärkt kompetensförsörjning** (Prop. 2019/20:105).

Nedan redovisas större förändringar som föreslås genomföras inom den budgetram som medgivits.

Förskola

Volymförändring

Under 2021 kommer antalet barn i förskolan att vara i nivå med 2020, dock beräknas antalet barn 1-2 år (i kategorin med högre ersättning) öka medan antalet barn 3-5 år beräknas minska motsvarande. I den beräkning som görs i budget 2021 är antalet barn detsamma 2021 med 1300 barn. Dessa förändringar innebär en ökning av kostnaden inom förskolan inklusive löneökning motsvarande 1,65 mnkr.

Ersättningarna för barn och elever till fristående förskolor samt interkommunala ersättningar har räknats upp. I budget till fristående verksamhet beräknas antalet barn inom förskolan öka med 4 barn från 171 år 2020 till 175 barn år 2021. Kostnadsökningen inklusive prisökningen beräknas uppgå till 1,2 mnkr.

Förstärkning av grundbelopp

Barn- och utbildningsnämndens beslut från april 2020 om en höjning av grundbeloppen i förskolan med 1330 kr för de två ålderskategorierna innebär en helårseffekt i budget 2021 om 1,65 mnkr.

Rektorer

En organisationsöversyn har genomförts av ledningsstrukturen i förskolan vilket har medfört en minskning från 9 till 8 rektorstjänster. Detta har medfört en minskad kostnad med 0,9 mnkr.

Grundskola

Volymförändring

Under 2021 kommer antalet elever i grundskolan att öka, i förhållande till år 2020. I den beräkning som görs i budget 2021 beräknas antalet elever öka med 29 elever från 3993 elever till 4022 elever 2021. Dessa förändringar innebär en volymökning inklusive löneökning om 3,9 mnkr.

Ersättningarna för barn och elever till fristående grundskolor och fritidshem samt interkommunala ersättningar har räknats upp. I budget beräknas antalet minska med 46 elever från 312 år 2020 till 266 elever år 2021. Kostnadsminskningen inklusive prisökningen beräknas uppgå till för grundskolan 3,8 mnkr.

Förstärkning av grundbelopp

Lomma kommuns tilldelning av statsbidrag för karriärtjänster ökar med 0,35 mnkr under läsåret 2020/2021. Det ökade statsbidraget möjliggör en förstärkning av grundbeloppet i årskurs 1-9 med 100 kr per elev.

Centrala barn- och elevhälsan

Centrala- barn och elevhälsans föreslagna budgetbelopp 2021 ligger totalt i nivå med 2020 års budget. Personalbudgeten förstärks med 2,0 pedagoger som främst kommer att arbeta mot elever med problematisk skolfrånvaro. Budget för externt placerade elever samt utbetalning av tilläggsbelopp minskas med 2,0 mnkr som en följd av striktare tillämpning av rättspraxis samt fortsatt noggrann behovskartläggning. Elevhälsan har tidigare utökats med 2,45 tjänster som finansieras av ett riktat statsbidrag för förstärkt elevhälsa samt Barn- och utbildningsnämndens beslut på aprilsammanträdet om fördelning av det generella statsbidraget till centrala barn- och elevhälsan.

Nyanlända

Antalet nyanlända elever beräknas vara likt 2020 års budget till att vara 109 elever. Den interna ersättningen har minskats till 2021 med ca 5% vilket motsvarar 0,5 mnkr.

Lärarassistenter

Det riktade statsbidraget för lärarassistenter har minskats med 1,0 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade i mars 2020 att kompensera Barn- och utbildningsnämnden med motsvarande belopp riktad till lärarassistenter.

Modersmålslärare

Antalet elever som är berättigade till modersmålsundervisning kommer öka och ytterligare språk kommer att behöva erbjudas. Detta medför att kostnaderna för modersmålsundervisningen ökar med motsvarande 0,25 mnkr.

Grundsärskola

Antalet elever som är berättigade till undervisning enligt grundsärskolans kursplan kommer under budgetåret att öka från 24 till 26. Det omfattar elever i kommunens egna skolor och elever som genomför sin utbildning i andra kommuner eller hos fristående huvudmän.

Förskola och grundskola

IT-kostnader

Kostnader inom IT kommer att öka med 1,3 mnkr till 2021 med anledning av ökade licenskostnader för ökad volym inom barn- och utbildningsnämndens verksamheter. Av de ökade kostnaderna belastar 0,3 mnkr förskolan och 1,0 mnkr grundskolan.

Lokalkostnader

Barn- och utbildningsnämndens förändrade kostnader för lokaler kompenseras i budget. För 2021 ökar kostnaderna för lokaler med 2,4 mnkr. Lokalkostnaderna minskar i förskolan med 0,3 mnkr medan kostnaderna ökar i grundskolan med 2,7 mnkr.

Städkostnader

Kostnaderna för städning har räknats upp till 2021 med 1,0 mnkr. Summan är osäker på grund av pågående upphandling av nytt städavtal. Av de ökade kostnaderna belastar 0,1 mnkr förskolan och 0,9 mnkr grundskolan.

Avskrivningar

Barn- och utbildningsnämnden har i budget 2021-2024 fått kompensation för större avskrivningar. Kostnaderna för avskrivningar beräknas minska med 0,9 mnkr år 2021 på grund av färre investeringsprojekt. Kostnaderna minskar i grundskolan med 0,9 mnkr.

Övrigt

Det har gjorts en översyn av övriga centrala kostnader och budget har minskats för kompetensutveckling med motsvarande 0,15 mnkr år 2021. Kostnaderna minskar i förskolan med 0,05 mnkr och i grundskolan med 0,1 mnkr.

Intäkter

Intäkterna beräknas totalt minska med 1,6 mnkr.

Intäkterna ökar med 0,1 mnkr i förskolan medan de minskar i grundskolan med 1,7 mnkr. Helårseffekten av att statsbidraget för lågstadiesatsningen försvinner motsvarar 3,1 mnkr i minskade bidrag. Intäkter av försäljning av plats beräknas minska med 0,7 mnkr på grund av 20 färre externa elever. Statsbidraget för likvärdig skola ökar med 1,8 mnkr år 2021. Övriga intäkter såsom föräldraavgifter, karriärtjänster, lärarlönelyft har räknats upp med 0,8 mnkr år 2021. Statsbidrag maxtaxa beräknas minska med 0,4 mnkr.

Gymnasieskola och vuxenutbildning

Gymnasieskola

I budgetförslaget är gymnasieskolans nettokostnader 10,7 mnkr högre än budget 2020. Antal budgeterade köpta platser ökar med 62 jämfört med 2020 och uppgår totalt till 1136. Genomsnittspriset under vårterminen 2020 har räknats upp med 1,8 procent i budgetförslaget. Sammantaget ökar nettokostnaderna för köp av plats och busskort med 10,8 mnkr.

Budget för tilläggsbelopp minskas på grund av beslutsfattande baserat på rättspraxis samt systematisk uppföljning av huvudmännens arbete kring de elever som beviljats tilläggsbelopp. Budget för skolskjuts inom gymnasiesärskolan har ökat på grund av fler elever, och budget för administration har uppdaterats och ökat efter aktuella behov.

Vuxenutbildning

Lomma kommuns kostnader för vuxenutbildning kommer att öka redan 2020 utifrån **proposition SOU KomVux för stärkt kompetensförsörjning** (Prop. 2019/20:105). Förvaltningen bedömer att kommunen kommer att ha fler ansökningar till yrkesutbildningar år 2021 än år 2020 till följd av föreslagna förändringar i skollagen avseende kommunal vuxenutbildning.

Den föreslagna förändringen i skollagen innebär att även sökande som har kort utbildning samt arbetslösa som behöver utbildning för att få arbete prioriteras. Prioritering görs även med utgångspunkt i individens och arbetsmarknadens behov (bristyrken), yrkesväxling samt samhällets behov av kompetensförsörjning.

För Lomma kommun innebär detta ökade kostnader i huvudsak inom Yrkesvux. Lärcentrum har sökt statsbidrag för fler personer än tidigare år. Kommunernas medfinansieringsgrad minskas från 50% till 30% från 2021. Lärcentrums egen finansiering ökar dock som en konsekvens av ökat antal studerande.

Vuxenutbildningens budget 2021 har ökats med 2,0 mnkr jämfört med 2020. Skälet till detta är rådande situation med permitteringar, varsel och uppsägningar samt de förändringar som föreslås i propositionen.

Kostverksamhet

Kostverksamhetens volym ligger på ungefär samma nivå som år 2020. I budgetförslaget 2021 har livsmedelskostnaderna räknats upp med 3 %, en ökning med 0,6 mnkr. Ökade intäkter av extern försäljning motsvarar 0,1 mnkr. Kostverksamheten ska under året göra en effektivisering om 0,6% av personal- och livsmedelskostnader som motsvarar 0,3 mnkr. En tjänst som kostvetare tas bort till 2021. Av tjänsten finansieras 0,2 mnkr motsvarande 25% av barn- och utbildningsnämnden och resterande finansieras av ökade intäkter från socialnämnden. Detta innebär att kostverksamhetens ej tillförs mer resurser netto till 2021.

Taxor och avgifter

Utredning har gjorts av taxor och avgifter inom barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde i syfte att undersöka möjligheten att öka avgiftsfinansieringsgraden i nämndens verksamhet. I utredning har fokus riktats om förutsättningar att minska kostnader och höja avgifter.

Inom barn- och utbildningsnämnden förekommer följande taxor:

- Taxa för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg.
- Terminsavgift för skollunch för gymnasieelever.
- Taxa för uthyrning av skollokaler.

Taxa för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg

Taxan reviderades 2020-03-19 (KF § 20/20). Innan revideringen hade Lomma kommun en generösare avgiftsreducering för allmän förskola för 3 - 5 åringar. Den innebar att avgiftsreduceringen gällde hela året utom för sommarlovet. I de nya beslutade taxorna gäller avgiftsreduceringen istället 1 september – 31 maj. Avgiftsnivåerna för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg är reglerade av Skolverkets maxtaxa som revideras varje år. I taxan för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg regleras även en avgift per dag för de barn som inte har en fritidshemsplats men som önskar omsorg vid lov.

Taxa för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg gäller från och med 2020-05-01.

Terminsavgift för skollunch för gymnasieelever

Taxan reviderades senast 2019-12-05. Då höjdes terminsavgiften för skollunch för gymnasieelever från 500 kr till 800 kr. Avgiften hade då inte reviderats sen den fastställdes år 1993.

Ny höjning av denna avgift kommer inte att föreslås under 2020.

Taxa för uthyrning av skollokaler.

Taxan reviderades senast 2013-12-12. Vid utredning av taxan för uthyrning av skollokaler bedöms att taxan bör revideras samt avgifterna höjas.

Förslag till taxa för uthyrning av skollokaler planeras föreläggas barn- och utbildningsnämnden för ställningstagande. Förslaget innebär revidering, avgiftshöjning samt anpassning av taxans tillämpningsföreskrifter.

Överväganden i budgetarbetet – kostnader utanför ramtilldelning

Äskande om resurser för satsningar 2021 utanför nuvarande ramtilldelning

Nedan följer förslag som förvaltningen anser är angelägna men inte fick rum med inom ram.

- Vuxenutbildning (0,5 mnkr)
- Arbetskläder i förskolan (0,475 mnkr)
- Barn i behov av särskilt stöd i förskolan (0,5 mnkr)

Vuxenutbildning

För Lärcentrum innebär de förändringar i lagstiftningen som har beskrivits ovan tillsammans med den kommande lågkonjunkturen att kostnaderna kommer att öka. Förvaltningen har tagit höjd för ökade kostnader i budgetförslaget med en hög grad av osäkerhet råder kring den totala nivån.

Förvaltningens bedömning och prognos är att Lomma kommun kommer att ha betydligt fler ansökningar till yrkesutbildningar redan 2020 men framför allt 2021, som måste beviljas. Sammantaget blir statsbidragsdelen högre från 2021 men så även Lärcentrums egen finansiering utifrån prognos om ökad studerandevolym.

En förstärkning av budgetramen med 0,5 mnkr skulle ge än bättre förutsättningar för de förändringar inom vuxenutbildningen som ska genomföras på grund av förändrad lagstiftning och försämrade samhällsekonomi.

Arbetskläder i förskolan

Arbetsgivaren Lomma kommun har tillhandahållit (enligt tidigare budgetbeslut) arbetskläder för de medarbetare som arbetar i förskolan. Arbetskläderna har bestått av jacka och byxor för utomhusbruk. Dessa arbetskläder börjar att bli slitna och behöver bytas ut. En kostnadsberäkning har gjorts av förvaltningen som också inkluderar byxor för inomhusbruk. Kostnadsberäkningen landar på 0,475 mnkr.

Barn i behov av extraordinärt stöd i förskolan

Det finns många barn i förskolan som är i behov av extraordinärt stöd på grund av olika funktionsvariationer. Likt i budget 2020 finns det en kostnadspost i budget 2021 på 0,6 mnkr som används som förstärkning av de ordinarie grundbeloppen. Nivån på den kostnadsposten täcker inte behoven. För att klara personalförstärkningar för dessa barn får rektorerna således i dagsläget använda sin detaljbudget. Budgetposten bör förstärkas med 0,5 mnkr för att klara det kompensatoriska uppdraget i förskolan.